

Karta Humanitarna

Karta Humanitarna wyraża zaangażowanie organizacji na rzecz przestrzegania niniejszych zasad i osiągania standardów minimalnych. Zaangażowanie to jest oparte na ich własnych zobowiązaniach etycznych i odzwierciedla prawa oraz obowiązki zawarte w międzynarodowym prawie humanitarnym, z którego wynikają obowiązki państw i innych stron.

Karta powstała z troski o przestrzeganie wymogów zasadniczych dla życia i godności ludzi dotkniętych katastrofą lub konfliktem. Załączone standardy minimalne mają na celu sprecyzowanie tych wymogów pod kątem zapotrzebowania ludzi na wodę, środki higieniczne, wyżywienie, dach nad głową i opiekę zdrowotną. Łącznie Karta Humanitarna i standardy minimalne przyczyniają się do tworzenia ram operacyjnych przy rozliczaniu wysiłków na rzecz pomocy humanitarnej.

1 Zasady

Potwierdzamy naszą wiarę w imperatyw humanitarny i jego znaczenie. Dla nas znaczy to, że należy podejmować wszelkie kroki, by zapobiegać cierpieniu i łagodzić je, gdy jest ono następstwem konfliktu lub katastrofy, i że osoby cywilne, które zostały dotknięte tym cierpieniem, mają prawo do ochrony i pomocy. Z przekonania tego, mającego oparcie w międzynarodowym prawie humanitarnym i w zasadzie humanitaryzmu, wynika, że my będąc organizacjami humanitarnymi, oferujemy swoje usługi. Będziemy działali zgodnie z zasadami humanitaryzmu i bezstronności oraz z innymi zasadami określonymi przez organizacje humanitarne przestrzegające niniejszej karty i spełniające minimalne standardy, dążąc do osiągania określonego poziomu świadczeń na rzecz ludzi dotkniętych skutkami katastrofy lub konfliktu zbrojnego, a także do promowania szacunku dla podstawowych zasad humanitarnych.

Karta Humanitarna potwierdza znaczenie następujących zasad:

1.1 Prawo do życia w godności

To prawo jest zawarte w dokumentach prawnych dotyczących prawa do życia, do odpowiedniego jego poziomu i do niepodlegania okrutnym czy poniżającym karom bądź takiemu traktowaniu. Przez prawo jednostki do życia rozumiemy również prawo podejmowania kroków dla jego ochrony, gdziekolwiek jest zagrożone, a także obowiązek podejmowania takich kroków przez innych ludzi.

W pojęciu tym zawarty jest obowiązek niepowstrzymywania czy neutrudniania dostarczania pomocy ratującej życie. Ponadto międzynarodowe prawo humanitarne stanowi o dostarczaniu pomocy

humanitarnej ludności cywilnej podczas konfliktu, zobowiązując państwa i inne strony do godzenia się na udzielanie bezstronnej pomocy humanitarnej, gdy ludność cywilna jest pozbawiona podstawowych dóbr.

1.2 Rozróżnienie między kombatantami a osobami cywilnymi. Leży ono u podłoża konwencji genewskich z 1949 r. i ich protokołów dodatkowych z 1977 r. Z czasem ta podstawowa zasada ulegała osłabieniu, co było powodowane rosnącym udziałem ofiar cywilnych w konfliktach drugiej połowy XX wieku. Konflikt wewnętrzny, często określany mianem „wojny domowej”, nie może nam przesłaniać konieczności rozróżniania między aktywnymi uczestnikami działań zbrojnych a ludnością cywilną (w tym chorymi, rannymi i jeńcami), nie odgrywającą w konflikcie roli bezpośredniej. Osoby cywilne są chronione przez międzynarodowe prawo humanitarne i mają prawo do bezpieczeństwa w razie ataku.

1.3 Zasada non-refoulement

Zasada ta polega ona na tym, że żaden uchodźca nie zostanie odesłany do kraju, w którym jego życie byłoby zagrożone z powodu rasy, wyznania, narodowości, poglądów politycznych czy przynależności do określonej grupy społecznej lub gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że zostałby narażony się na tortury.

2. Role i zakresy odpowiedzialności

2.1. Zakładamy, że podstawowe potrzeby ludzi dotkniętych przez katastrofę bądź konflikt zbrojny są zaspokajane przede wszystkim dzięki ich własnym wysiłkom, a gdy zostaje przekroczona ich zdolność radzenia sobie z sytuacją, uznajemy pierwszoplanową rolę państwa w dostarczaniu pomocy.

2.2. Prawo międzynarodowe uznaje, że osoby poszkodowane mają prawo do ochrony i pomocy. Określa prawne zobowiązanie państw lub stron prowadzących działania wojenne do udzielania lub do umożliwiania udzielania takiej pomocy, jak również do powstrzymywania się od zachowań gwałcących podstawowe prawa człowieka i zapobiegania takim zachowaniom. Te prawa i obowiązki są zawarte w zbiorach międzynarodowych praw człowieka, międzynarodowego prawa humanitarne i prawa uchodźczego (p. lista źródeł poniżej).

2.3. Jako organizacje humanitarne określamy nasze role w odniesieniu do powyższych ról i zakresów odpowiedzialności. Nasza rola w dostarczaniu pomocy humanitarnej wynika z tego, że ci, którzy ponoszą podstawową odpowiedzialność, nie zawsze potrafią lub chcą swoją rolę odgrywać. Czasami powodem jest brak potencjału, a czasami świadomie

lekceważy się zasadnicze zobowiązania prawne i etyczne, co prowadzi do zwiększenia ludzkiego cierpienia, którego można by uniknąć.

2.4. Często okazywana niezdolność stron prowadzących działania wojenne do szanowania humanitarnego celu interwencji dowodzi, że starania o zapewnienie pomocy w sytuacjach konfliktu mogą narazić ludność cywilną na atak, lub przynieść niezamierzoną korzyść jednej ze stron zaangażowanych w konflikt. Dokładamy starań, by zmniejszać takie niepożądane skutki naszych interwencji, jeśli te starania są zbieżne z wyżej wymienionymi zobowiązaniami. Jest obowiązkiem stron prowadzących działania wojenne szanowanie humanitarnego charakteru takich interwencji.

2.5. Uwzględniając powyższe zasady i w sensie ogólnym uznajemy i popieramy mandat ochronny i pomocowy Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża i Organizacji Narodów Zjednoczonych.

tłum. Andrzej Arustowicz